

FoodFirst Information and Action Network
Internasjonal menneskerettighetsorganisasjon for retten til å kunne brødfø seg selv

Årsmelding 2004

Vi ønsker med dette å takke alle for innsatsen i året som har gått - og håper du fortsetter å skrive brev i 2005. FIANs arbeid nytter!

2004 var nok et godt år for FIAN Norge med vekst i både medlemsmassen og i aktiviteter. I 2004 har vi blant annet holdt internasjonalt lokalgruppeseminar, vært vertskap for FIANs internasjonale årsmøtet, stått på stand, besøkt folkehøgskoler, hatt tre aktive lokalgrupper, vært på Fact Finding Mission til Uttar Pradesh, oppdatert nettsidene, hatt kampanje og gitt ut magasinet Sulten på rettferdighet og nyhetsbladet Mat og Rett. Mye av arbeidet er utført av frivillige. Takk for innsatsen!

Fact Finding Mission 2004

Tre norske lokalgrupper var representert på Fact Finding Mission 2004 som var organisert av FIAN Uttar Pradesh (UP). I tillegg deltok FIAN representanter fra Tyskland, Nepal og India. Opplegget var i hovedsak organisert av FIAN UP som hadde engasjert meget ressursterke lokale koordinatorene for Fact Finding-teamene. Målsetningen var oppdatering av situasjonen på de ulike sakene FIAN jobber med i UP- området. Det ble også foretatt undersøkelser på saker FIAN vurderer å ta tak i. Kristin Kjæret var i Bahraich og arbeidet med flodfrenes rett til kompensasjonsjord. Kristin Goa var i Udham Singh Nagar i forbindelse med den illegale jordokkupasjonen (FIAN Byråkrat). Stine Bergman Olsson og Cecilie Haare var i Lucknow og oppdaterte situasjonen for jordløse adivasier (FIAN Terra) og Chikan Kari-kvinnenes rett til minstelønn (FIAN Minstelønn). Foruten å møte de gruppene som FIAN støtter i deres kamp, hadde vi møter med ansvarlige myndigheter på lokalt og statlig nivå, og akademikere. Funnene ble offentliggjort på en pressekonferanse i Dehli med flere store indiske aviser og fjernsynskanaler til stede.

Chikan Kari industrien

Et av casene som ble undersøkt på FFM 2004 var retten til minstelønn for kvinner i den såkalte Chikan Kari-industrien. Chikan Kari er kompliserte

håndverksarbeider. Det er i praksis utelukkende hjemmearbeidende kvinner som jobber i industrien. Kvinnene er uorganiserte og jobber under vanskelige vilkår både mht til kravet på minstelønn og helse. Vi intervjuet både muslimske- og hindukvinner om deres arbeids- og livssituasjon. Foruten dette traff vi indiske statsmyndigheter og akademikere.

Adivasi

Chitrakoot-distriktet i delstaten Uttar Pradesh i India, støtter FIAN Adivasiene, urbefolkningen i India, sin kamp for jord. De siste årene har næringsgrunnlaget for mange dem gradvis forsvunnet. Hovedårsaken til dette er Indias skjeve jordfordeling. Lokalgruppa Terra har sendt flere brev til indiske myndigheter for å gjøre dem oppmerksomme på at India bryter adivasienes retten til mat i Chitrakoot og under FFM i november 2003 møtte Thore Anton Bredeveien, en av gruppas medlemmer, flere av adivasiene for å høre deres historier. Mange har ikke fått jord, fordi den enten er blitt tatt av myndighetene eller blitt stjålet av tjenestemenn og rike godseiere. FIAN Terra var i november 2004 igjen i Uttar Pradesh for å lære mer om saken. Stine Olsson, gruppas utsendte, oppsøkte høyere tjenestemenn for å gjøre dem oppmerksomme på saken og spørre myndighetene direkte hva de vil gjøre for å sikre retten til mat for adivasiene i Chitrakoot. Få konkrete svar ble gitt. Det viktigste med besøket var at spørsmålene ble stilt og at indiske myndigheter vet at menneskerettighetsbruddene i Chitrakoot er blitt verdenskjente.

Samarbeid med FIAN UP

FIAN Norge og FIAN Uttar Pradesh samarbeider nært om flere saker der retten til mat er brutt. Våre kollegaer i India gjør en veldig god jobb, og vi i FIAN Norge får solid kunnskapsoverføring fra India. Sakene vi jobber med er nå godt dokumenterte. FIAN Uttar Pradesh har god innpass blant politikere og byråkrater, slik at sakene blir gjort kjent overfor myndighetene. De har også god gjennomslagskraft i mediene, slik at de kan utøve politisk press. I flere av sakene vi jobber med har det skjedd positive endringer.

Lokalgrupper

FIAN-Terra

FIAN-Terra hadde et aktivt år i 2004 hvor begge sakene ble fulgt opp. I Kerala saken ble det sendt brev til myndighetene, men dette ble desverre ikke besvart.

I Chitrakoot saken ble det også sendt brev til myndighetene. Brevet ble heller ikke i dette tilfellet besvart. I tillegg reiste Stine Olsson til Uttar Pradesh på Fact Finding Mission. Her intervjuet hun representanter fra ulike offentlige etater, samt akademikere, eks-ministre og aktivister som samarbeider med FIAN-UP. Det er skrevet artikkel til Norges Bondelag, og det er utarbeidet en rapport om Fact Finding Mission.

Gruppen vil undersøke alternative måter å presse myndighetene i de to delstatene i 2005, og håper også på et tettere samarbeid med FIAN-IS. FIAN-Terra består av Stine Olsson, Thore Anton Bredeveien og Gunvald Steen

FIAN Blindern

FIAN Blindern, bestående av Eva Jacobsen, Kine Uran og Hans-Petter Hetland arbeider for at alle elever på offentlige barneskoler i Uttar Pradesh skal få tildelt et varmt måltid per dag på skolen. I september 2004, ble denne ordningen innført på noen av delstatens skoler som følge av FIANS innsats. FIAN Blindern, i samarbeid med FIAN Uttar Pradesh vil i 2005 fortsette arbeidet, slik at skolematsordningen blir innført på samtlige offentlige barneskoler i delstaten. I samråd med FIAN IS og FIAN Uttar Pradesh er det nå bestemt at en brevkampanje rettet mot delstatsmyndighetene vil bli iverksatt i løpet av 2005.

FIAN Byråkrat

FIAN Byråkrat består av Siri Damman, Torgunn Næss, Kristin Kjæret og Kristin Goa. Gruppen jobber med en sak i Uttarranchal, India. Her ble 150 kasteløse familier urettmessig fratatt jord på 1990-tallet av en jordmafia. Familiene har anlagt sak for å få denne jorda tilbake. Saken har vært behandlet først i delstatsretten og deretter i Indisk høyesterett. Begge steder har de kasteløse familiene fått medhold. Til tross for at dommen er rettskraftig, har den likevel ikke ført til noen endring for familiene. Lokale myndigheter gjør ingenting for å overføre jorda fra landmafiaen til de 150 rettmessige eierne. FIAN Byråkrat

har skrevet brev til ulike myndighetspersoner som kan sørge for at dommen blir satt ut i live. Under Fact Finding Mission i november 2004 ble saken tatt opp med guvernøren av Uttarranchal og ombudsmannen. Begge lovet å følge opp saken. Representanter fra FIAN Uttar Pradesh fikk også med seg papirer fra ombudsmannen, slik at familiene kan sende inn en formell klage på den manglende håndhevelsen av dommen.

Internasjonal lokalgruppesamling 28. -29. august i Oslo

FIAN Norge arrangerte i august 2004 et seminar for lokalgrupper. Femten deltakere fra Sverige, Norge, Belgia, India og Tyskland deltok. Målet for møtet var å motivere deltakerne i arbeidet med lokalgruppesaker. Deltakerne synes møtet var vellykket og håper det blir en årlig foreteelse.

FIANS internasjonale årsmøte i Oslo

FIAN er en internasjonal organisasjon og består av et internasjonalt sekretariat (FIAN IS) og nasjonale underavdelinger i 20 land, deriblant FIAN Norge, med egne lokale grupper.

FIAN Norge var i 2004 vertskap for det internasjonale årsmøtet til FIAN som ble avholdt 21. - 24. mai på Haraldsheim i Oslo. Karin Aanes var hovedansvarlig for organiseringen av møtet. Trond Sæbø Skarpeteig og Lillian Eriksen var medarrangører. Under årsmøtet ble Stein Terje Vikan, tidligere styreleder for FIAN Norge valgt som ny president for FIAN Internasjonal. Margot Igland Skarpeteig (varamedlem og tidligere styreleder i FIAN Norge) ble gjenvalgt som faglig revisor. FIAN Norge ble takket av deltakerne for et velorganisert møte.

Brevaksjoner

I 2004 har FIAN IS sendt ut 31 brevkampanjer hvorav 8 var om jordreform. Det er sendt ut 62 brev fra FIANS generalsekretær Rolf Künnemann, noe som er en ny rekord. FIAN Norge har sendt fire brevaksjoner til alle medlemmene våre. I tillegg har vi dekt ut en rekke brevaksjoner når vi har stått på stands. Enkelte medlemmer mottar også flere brevaksjoner i året.

Verdens Matdag

9. - 16. oktober markerte alle FIANS avdelinger i 20 land verdens matdag med aktiviteter i gatene og forskjellige seminarer om retten til mat. FIAN hadde god pressedekning i Østerrike, Tyskland, Frankrike, Mexico og Filippinene. I Norge var det et par oppslag i lokalaviser. Alle avdelingene bidro med å samle inn underskrifter, gjennom en postkortaksjon, for kvinner i Jardin Clonal, Honduras. I Norge samlet vi inn 218 postkort som ble videresendt til vårt hovedkontor i Heidelberg, Tyskland. Alle postkortene ble overlevert myndighetene i Honduras på menneskerettighetsdagen 10. desember.

FIAN Norge hadde i forbindelse med Verdens Matdag stands på Universitetet i Oslo i tre dager. Dessverre regnet det på selve dagen, slik at vi måtte avlyse vårt planlagte arrangement foran Stortinget 16. oktober. I forbindelse med standsaktivitetene våre har Astrid Solgaard malt et 3 * 6 meters maleri som illustrerer Tejino Jr, en småbonde på Filippinene. Maleriet brukes av Astrid Solgaard til et øyeblikkskunstverk der maleriet dekkes av et verdenskart i linser, bønner og erter. Mange var interessert i informasjon om FIAN og deltok på postkortkampanjen. Tilsvarende ble gjort under Globaliseringskonferansen.

1.5. oktober markerte FIAN Norge Verdens Matdag sammen med Utviklingsfondet, OIKOS- økologisk landslag, IGNIS, Natur & Ungdom, Norges Bygdeungdomslag, Norsk Bonde- og småbrukarlag og Norges Bondelag. FIAN Norge holdt en appell for kvinnene i Jardin Clonal, Honduras, og oppfordret alle til å delta på postkortkampanjen. Vårt maleri med Astrid Solgaards spontane kunstverk laget en flott ramme rundt markeringen (se forside).

Lobbyarbeid

FIAN Norge har vært aktivt med i Forum for Utvikling og Miljø i temagruppen om matsikkerhet og jordreform (www.forumfor.no). Spesielt har FIAN Norge fulgt opp prosessen om å utarbeide frivillige retningslinjer for retten

til mat i regi av FAO (FNs organisasjon for ernæring og landbruk). I november ble vårt langsiktige arbeid i FAO belønnet - FAOs råd vedtok retningslinjene utarbeidet av den nedsatte arbeidsgruppen (http://www.fao.org/righttofood/en/highlight_51596en.html). FIAN koordinerte innsatsen fra de frivillige organisasjonene. Den norske stat var ett av få land som aktivt fremmet at retningslinjene burde være sterke og tydelige. Forhandlingsresultatet er et noe svakt dokument. Prosessen har derimot økt kunnskapen blant stater og i det sivile samfunn om hva retten til mat betyr. Viktig er også at retningslinjene identifiserer kjerneområder som må styrkes hvis retten til mat fullt ut skal kunne realiseres. De gir frivillige organisasjoner en mulighet til å rapportere på situasjonen for retten til mat til FAO. FIAN er derfor positiv til forhandlingsresultatet.

FIAN Norge har også deltatt i NGO-forum for menneskerettigheter. Sammen med flere andre menneskerettighetsorganisasjoner oppfordret FIAN Norge norske myndigheter til å jobbe aktivt for å fremme en internasjonal klagemekanisme for brudd på økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. FNs menneskerettighetskommisjonen, som møtes seks uker om våren i Geneve, har satt ned en arbeidsgruppe som skal vurdere behovet for en slik klagemekanisme og hvordan denne skal fungere. Gjennom støtte fra Utenriksdepartementet, via NGO-forum for menneskerettigheter, deltok FIAN Norge som observatør på menneskerettighetskommisjonen. Internasjonalt samarbeider FIAN med mange menneskerettighetsorganisasjoner i et nettverk som fremmer behovet for en internasjonal klagemekanisme, i form av en tilleggsprotokoll til konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (<http://escr-net.org/EngGeneral/home.asp>). Tilsvarende finnes for andre menneskerettighetskonvensjoner. I 2004 forholdt den norske stat seg passive i dette arbeidet. FIAN Norge vil jobbe videre for å få myndighetene til å se verdien av en slik klagemekanisme og aktivt fremme det i internasjonale fora.

FIAN har fortsatt sitt samarbeid med Via Campesina og den globale kampanjen for jordreform. I Norge har vi i 2004 styrket kunnskapen vår om behovet for jordreform. Dette ønsker vi skal omsettes i mer konkret handling i 2005.

Deltakelse på konferanser, seminarer og møter

De frivillige retningslinjene

I forbindelse med arbeidet med de frivillige retningslinjene har deltakere fra FIANS lobbygruppe hatt møter med Utenriksdepartementet og Landbruksdepartementet. Lobbygruppa har også deltatt på internasjonale forhandlingsmøter samt informert andre organisasjoner om arbeidet med de frivillige retningslinjene.

Tilleggsprotokollen

Lobbygruppen har i forbindelse med arbeidet med tilleggsprotokollen informert andre organisasjoner, hatt samtaler med DU og deltatt på Menneskerettighetskomisjonens møte i Genève.

Parallellrapportering

FIAN Norge har hatt møter med FNs komité som overvåker ØSK-rettighetene i Genève angående parallellrapportering. Samtalene har omhandlet hvordan frivillige organisasjoner kan rapportere om menneskerettighetsbrudd til komiteen. Det er også ført samtaler om behovet for at indiske myndigheter må rapportere om menneskerettighetssituasjonen i India.

FIAN Norge deltok i 2004 med midler fra ForUM på World Social Forum i Bombay. World Social Forum er et globalt samarbeid mellom frivillige organisasjoner.

Medlemsmassen

Ved utgangen av 2004 hadde FIAN Norge 174 medlemmer. Dette er 35 flere enn i fjor. Vi oppfordrer alle våre medlemmer til å finne minst ett nytt medlem i løpet av 2005. En stor andel av medlemmene er aktive brevskrivere, medlemmer i lokalgrupper eller som styrker vårt arbeid på andre måter. I 2004 ble to nye lokalgrupper etablert, FIAN ?? og FIAN Byråkrat. I tillegg fortsatte FIAN Blindern og FIAN Terra sitt gode arbeid.

Frivillige på kontoret

Karin Aanes har jobbet som frivillig i ca. 70% stilling på kontoret den første halvdel av 2004. Takket være hennes innsats kunne FIAN Norge stille som vertskap for FIANS internasjonale årsmøte. Marte Kristine Haagenrud jobbet ca. en dag i uka som frivillig den siste halvdel av 2004.

Vevsidene

I 2004 har vevsidene til FIAN gått gjennom store endringer. Bakgrunnen for endringene var å opprette en nettside som skal appellere til potensielle nye medlemmer og gi en klar innføring av hvem FIAN er og hva FIAN gjør. Samtidig er ønsket at nettsiden også skal ivareta etablerte FIAN medlemmer så vel passive som aktive. Dette har vi forsøkt å utføre gjennom å opprette rubrikker på nettsiden som for eksempel oppslagstavle, hvor ny informasjon til medlemmer vil bli lagt ut kontinuerlig. Vi har også laget rubrikken "I mediebildet", hvor linker til aktuelle artikler, leserinnlegg og kronikker som omfatter FIANS arbeid, vil bli lagt ut. Utover det ble også nettsiden gjenstand for endringer på det visuelle plan med hensyn til form og farger.

Å lage en nettside har vært en lang prosess. Våren 2004 lanserte vi en fornyet nettside med hensyn til innhold, struktur og utseende. Målet da var å teste hvordan nettsiden fungerte med hensyn til innhold, klikk- og leservennlighet, struktur og utseende. Ut i fra tilbakemeldinger og erfaringer som prøvetiden ga oss ble det laget en fornyet nettside høsten 2005. Denne ble lagt online i begynnelsen av 2005. Selv om det ikke er optimalt å endre en nettside to ganger i løpet av kort tid, mener vi at dette var den løsningen som var aktuell for oss i lys av at den tekniske kompetansen og de som har utformet nettsiden er fordelt på flere personer.

Ut i fra et estetisk og visuelt perspektiv kan FIANS webside se "hjemmesnekret ut" - hvilket den er. Årsaken til det er at ut i fra FIANS verdier og arbeid kan det oppfattes som en feilprioritering å bruke mye ressurser for å hyre inn profesjonell ekspertise. Vi tror likevel at nettsiden på sikt vil fungere for så vel FIAN medlemmer som andre nettbrukere, men vil selvfølgelig etterstrebe en best mulig fungerende nettside ut i fra vår kompetanse. Vi vil i 2005 legge vekt på å ha en aktiv nettside som oppdateres jevnlig. Dette arbeidet vil bli ivarettatt av 2-3 personer, hvor vi håper vi kan få til en slags rutine på dette som kan føre til jevnlig oppdateringer. Vevarbeidet har bestått av Klaus Stafto, Kristin Kjæret og Vibeke Almaas

Magasinet Sulten på rettferdighet

Arbeidet med Sulten på rettferdighet 2004 begynte i slutten av februar. Vibeke og Trine tok på seg denne oppgaven. Vibeke var i kontakt med artikkelkriverne, men måtte senere slutte da hun også var ansvarlig for FIANS internettsider. Etter at alle tekstene var korrekturlest, fortsatte Trine med det tekniske arbeidet, som å forstå hvordan programmet Indesign fungerte. Ulike organisasjonsblader ble sammenlignet for å finne et design. Dette arbeidet tok ca. to måneder. Redaksjonskomiteen Margot, Kristin og Trine hadde siden en grundigere korrekturlesning av tekster. Etter prissammenlikning på 5 ulike trykkerier, ble magasinet i juli trykt på Thoresen grafisk for 15 000 kr. (500 eksemplarer).

Brevaksjoner sendt til alle medlemmer

0405UIND: Protestmarsj i Orissa, India

Grasrot-bevegelsen Ekta Parishad, som jobber for å beskytte jordrettighetene til fattige bønder, arrangerte en massiv aksjon i form av en Yatra (marsj) i Orissa ved årets start. Aksjonen var et svar på alle menneskerettighetsbruddene i området. Aksjonen hadde som mål å dokumentere brudd på menneskerettigheter, mobilisere de berørte landsbyene og fremme krav om handling fra myndighetene. Vi venter på svar fra våre indiske samarbeidspartnere om deres vurdering av aksjonen, spesielt betydningen av marsjen, som blant annet gjennom FIANS brevaksjon fikk internasjonal støtte.

0409 UGTM: Kaffeplantasjen Maria de Lourdes, Guatemala

Etter tolv års kamp har arbeidarne på Maria de Lourdes sitt gods i Génova i Quetzaltenango no fått løn for striden sin for rettferdig erstatning, etter at dei brått ikkje lenger fekk løn og så vart ulovleg sagt opp. Sigeren er symbolsk viktig, for denne garden er eigd av familien til Oscar Berger, noverande president i Guatemala. Dei 47 familiene førte kampen i rettssystemet, og retten dømde i deira favør. Men dommen vart aldri respektert. I desparasjon okkuperte dei huset til jordeigaren, men vart straks fjerna derifrå med makt.

Etter FIAN-brevaksjonen, møter mellom partane og besøk av FIAN og andre internasjonale organisasjonar, har jordeigaren no gått med på å betale arbeidarane 55% av løna han skuldar, pluss at han har betalt for jorda dei lever av. Då FIAN vitja familiene i oktober, hadde dei kalla den nye eigedomen sin for Paradis. Dei var sers takksame for innsatsen frå FIAN-medlemmene over heile verda. "Me takkar FIAN med heile våre hjarta for dykkar hjelp, fordi det hadde avgjerande påverknad slik at saka vår vart løyst," fortel jordbruksarbeidarar på godset Génova i Guatemala.

0426PHL: Kokosnøttbønder på Filippinene

300 kokosnøttbønder på Filippinene kjemper for å få tilgang til jorda de dyrker. I dag jobber de som leilendinger under Matias-familien. Leilendingene er forpliktet til å selge 2/3 av innhøstingen til underpris til denne familien. De er ofte plaget av jordeierens torpedoer. Etter brevaksjonen i 2004 fikk to av FIAN Norges medlemmer svar fra filippinske myndigheter. De lovet å se nærmere på eiendomsforholdene i området innen utgangen av 2004. Dette er ikke gjort, sannsynligvis på grunn av sterk motstand fra jordeieren. For å presse myndighetene til å forta de nødvendige landmålingene, satte kokosnøttbøndene opp en leir foran kommunens jordreforms kontor i San Francisco. Under disse demonstrasjonene ble noen av bøndene trakassert og truet med gevær av jordeierens torpedoer. 20 bønder har vært nødt til å flytte fra området. Like før nyttår satte jordeieren opp piggråd rundt deler av området for å hindre bøndene i å komme inn på jordet.

Postkortkampanje for bondekviner i Honduras

Siden juni 2000 har kvinner dyrket jorda i Jardin Clonal. Denne jorda tilhører høgskolen Litoral Atlantico CURLA, og ligger i landsbyen San Juan Pueblo i Atlántida. Høgskolen har aldri benyttet seg av jorderområdet, men

motarbeider likevel kvinnenes kamp for sin rett til mat. Etter en rettssak og flere diskusjoner mellom bondekvinnene, det nasjonale jordbruksinstituttet og høgskolen er det nødvendig at partene nå kommer til en enighet. FIAN hadde en bred internasjonal kampanje på denne saken. Postkort fra hele verden ble overlevert myndighetene den 25. januar 2005, under et møte mellom bondekvinnene og vise-minister Rocio Tabora. Vise-ministeren lovet å følge opp saken overfor jordreformskomiteen, som er nedsatt av det nasjonale landbruksinstituttet. Hun lovet også å hjelpe kvinnene med å opprette kontakt med kontorer som kan bistå dem i deres sak. Vise-ministeren vil ha et nytt møte med kvinnene igjen under FIANS neste besøk i Guatemala i april 2005.

Banner

FIAN Norge har laget et nytt flott banner! Takk til informasjonsgruppa som har arbeidet med dette!

Verv en venn!

FIANS aktivitet øker og vi trenger flere medlemmer som ønsker å støtte arbeidet vårt for retten til mat. I år ble de sendt ut 31 brevaksjoner i nettverket. For å kunne jobbe med flere saker trenger vi en sterk medlemsorganisasjon. Kjenner du noen som vil bli medlem? Det koster bare 200 kroner i året.

XX

Nytt medlem:
 Navn og adresse:

Til:
 FIAN Norge
 C/O IKF
 Grensen 9A